

‘VAN ABBA TOT ZONDEBOK’

BIJBELSE OEFENING IN DIALOGEREN

In 2019 verscheen het boek *Van Abba tot Zondebok* (Uitgeverij Halewijn). Daarin worden 57 Bijbelse woorden of begrippen behandeld die essentieel zijn voor ons geloofsverstaan maar die vaak uitgelegd worden ten koste van het Jodendom. Gedurende drie lange jaren hebben joden en christenen in Duitsland hier samen over gedebatteerd. Elk Bijbels woord wordt besproken volgens een drieslag: probleemstelling (Wat loopt er hier fout?), analyse (Hoe moeten we dit woord in zijn juiste Bijbelse betekenis interpreteren?), perspectieven (Wat betekent dit nu voor onze catechese en verkondiging van vandaag?). In dit ‘leerhuis’ zullen we tijdens elke samenkomst drie trefwoorden behandelen (analyse, verdieping, gesprek), zodat in totaal 18 fundamentele Bijbelse begrippen de revue zullen passeren vanuit het oogpunt van de joods-christelijke dialoog.

Data: Donderdag 25 april 2024, Donderdag 2 mei, Donderdag 16 mei, Donderdag 23 mei, Donderdag 30 mei, Donderdag 6 juni **van 20.00 tot 21.30 uur**

Initiatiefnemers: de Diocesane Werkgroep Bijbel (DWB) en de Antwerpse Contactgroep voor joods-christelijke betrekkingen (ACJCB)

Begeleiding (in alfabetische volgorde): Jean Bastiaens, David Godecharle, Rik Hoet, Danny Rouges

Plaats: TPC Antwerpen

Bijdrage: 10 euro per samenkomst (inclusief koffie en syllabus)

Wie wil kan het boek ter plekke aanschaffen (€ 24,95).

Info: david.godecharle@bisdomantwerpen.be

Inschrijven: els.want@bisdomantwerpen.be

Leerhuis **Van Abba tot Zondebok**

- Donderdag 25 april 2024
- Donderdag 2 mei
- Donderdag 16 mei
- Donderdag 23 mei
- Donderdag 30 mei
- Donderdag 6 juni

*men kan alle avonden komen
of ook enkele of slechts één...*

Samenkomst I

Algemene inleiding: oorsprong en totstandkoming van het boek in zijn Duitse uitgave. Doel van het boek.

Twee trefwoorden:

- Bijbel: Oude Testament, Nieuwe Testament?
- Bloed: 'Zijn bloed kome over ons'??

Samenkomst II

- Christus: messiasverwachting
- Jezus van Nazaret: zoon van God?
- Exodus: ten koste van de Egyptenaren?

Samenkomst III

- Farizeeën: wie zijn zij werkelijk?
- God: veraf of dichtbij?
- Genade: staan wet en genade tegenover elkaar?

Samenkomst IV

- Dabru Emet – Spreek waarheid! : Een joods standpunt tegenover christenen
- 'De wil van onze Vader in de hemel doen': een nieuw orthodox standpunt over dialoog tussen joden en christenen
- Nostra Aetate 4: document van Vaticanum II over het jodendom

Samenkomst V

- Liefde voor de vijand: alleen in het christendom?
- Oog om oog, tand om tand: wraak of vergoeding?
- Toorn van God: de passie van God?

Samenkomst VI

- Volk van God: wie is het volk van God?
- Uitverkiezing – Roeping: wie is uitverkoren?
- Wraak: waarom en waartoe? Een Bijbels perspectief.

Slot: evaluatie. Welke oogst brengen we bijeen?

Doelgroep: joden en christenen die werken in de pastoraal, catechese, verkondiging; godsdienstleerkrachten; geïnteresseerden.

We maken op vlak van de Bijbel een paradigmashift mee. Die shift is al lang geleden ingezet, laten we zeggen vanaf de eerste oorsprong van de historisch-kritische methoden...

Het oude paradigma, gaandeweg op gang gekomen vanaf de tweede eeuw, ziet het Nieuwe Testament (NT) als een *vervulling* van het Oude Testament (OT), in die zin dat het OT wel nog getuige en bewijs is, maar geen zelfstandige relevantie meer bezit. Het Oude Testament is in zekere zin achterhaald, met een voorbijgestreefd Godsbeeld. Dit bepaalde ook de visie op het jodendom: ook het jodendom was een achterhaalde positie, en niet meer relevante manier van God dienen. Bovendien werd er een tegenstelling gecreëerd tussen OT en NT: de God van de toorn/wraak ('oog om oog') hoort bij het OT, de 'God van de liefde' bij het NT (cf. de zogenaamde 'antithesen'). Het hoeft geen betoog om te beseffen welke kwalijke gevolgen dit heeft gehad voor de vervolging van joodse mensen, eeuw na eeuw...

De paradigmaschift werd van zowel joodse als christelijke zijde ingezet:

- Van joodse zijde: Martin Buber, David Flusser, Sjemueel Safrai enz.
- Aan christelijke zijde: Dietrich Bonhoeffer, Karl Barth en vooral, in ons taalgebied, Heiko Miskotte (en 'de Amsterdamse School')

We zijn nog bezig deze paradigmashift te maken. Bij de meeste gelovigen is deze nog niet aangekomen. Wat staat ons te doen?

II

Een groep van Duitstalige joden en christenen hebben het probleem van de implementatie van de paradigmashift bij de wortel aangevat: welke woorden en begrippen verraden het denken in het oude paradigma? Welke Bijbelse woorden met name zijn dat? En kunnen we die herijken naar de oorspronkelijke bedoeling?

Het boek *Van Abba tot Zondebok* stelt 57 trefwoorden voor die bespreking verdienen, telkens op 2 of 3 bladzijden. Het levert authentiek graafwerk op in onze Bijbel, die we menen te kennen maar niet genoeg kennen. Elk trefwoord geeft voer voor verdere reflectie en discussie.

We gaan er samen mee aan de slag. Na de algemene voorstelling van het trefwoord in kwestie, gaan we in kleine groepen uiteen. Daarna komen we weer samen voor het verzamelen van de nieuwe inzichten. Het wordt een vruchtbaar en spannend leerproces voor elk van ons, waarbij we met nieuwe ogen zullen kijken naar zowel het Oude als het Nieuwe Testament.